

NOVI GROBOVI

Joseph A. Medves
V Euclid General bolnišnici je umrl 83 let stari Joseph A. Medves, 20400 Friday Avenue, Euclid, ki je do pred 15 leti živel na E. 65 St., mož Frances, roj. Peterlin, oče pok. Mary-Jane, Alberta, Raymonda in Rudolpha, 11-krat stari oče. Pokojnik je bil rojen v Italiji in je prišel v ZDA l. 1908 ter delal kot mizar. Pogreb bo jutri, v petek, ob 9.15 iz Zeletovega pogrebnega zavoda na E. 152 St., v cerkev sv. Križa ob 10., nato na pokopališče Vernih duš.

Joseph Hisnay
Ogenj, ki ga je povzročila cigareta, je končal življenje 66 let starega Josepha Hisnaya v njegovem domu, moža Mary, roj. Paynick, očeta Roberta, brata Henryja, Johna, Andrewa in Mary Hayes. Pokojnik je bil rojen v Clevelandu, bil veteran druge svetovne vojne in upokojen bivši delavec Gould Corp. Pogreb je danes, v četrtek, ob enih iz Zeletovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Avenue na veteranski del Highland Park pokopališča.

Mary E. Ivansek
V 76. letu starosti je umrla pretekli ponedeljek v St. Vincent Charity bolnici Mary E. Ivansek, rojena Tomsic, 1153 E. 61 St., vdova po pok. možu Johnu, mati Johna, Mary Kolence, Josie (Sophie) Souchik, 7-krat stara mati, sestra pok. Angele, Josepha in Tine Recej, vsi v Jugoslaviji. Rojena je bila v Dojnjih Podpoljanah, Slovenija, od koder je prišla v Ameriko leta 1918. Bila je članica Oltarnega društva fare sv. Vida, Podružnice št. 25 S.Z.Z., Društva St. Agnes št. 139 Katoliških vitežev v Ohio. Pogreb bo v ponedeljek 1. aprila ob 9.30 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida ob 10. uri, nato na pokopališče Kalvarija. Ure kropljenja v soboto od 5 - 9 zvečer in v nedeljo od 2 - 5 in od 7 - 9 zvečer.

Frank Korelec
V 60. letu starosti je umrl na posledicah srčnega napada Frank Korelec, 1586 Larchmont Rd. Odšel je na delo, dobil napad, bil hitro odpeljan v Euclid General bolnico, kjer je umrl. Bil je samski, brat leta 1969 umrlega Johna, Rose in Henryja, sin pokojnih Johna in Therese, rojene Ferlin, rojen v Clevelandu, zaposlen 27 let kot brusilec orodja pri Addressograph - Multigraph Corp., veteran druge svetovne vojne. Pogreb bo v soboto ob 8.15 iz Zeletovega pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9. uri, nato na pokopališče Kalvarija. Ure kropljenja nocoj od 7-9 in jutri od 2-5 in od 7-9.

Eva Zorskis
V 87. letu starosti je umrla v Shady Acres negovališču v Unionville, Ohio, Eva Zorskis, rojena Mett, preje živeča na 18119 Windward Ave., vdova po leta 1959 umrlemu možu Walterju, teta Ann Gergely in Eve Baltrickonis (Chicago) in tudi stara teta, rojena v Evropi, od koder je prišla v Ameriko kot otrok. Pogreb in vsi obredi bodo privatni. Pokopana bo na Lakeview pokopališču. Pogreb ima v oskrbi Zeletov pogrebni zavod.

Vremenski prerok

Deževno in toplejše. Najvišja temperatura okoli 49 F (10C).

Wilson je povišal Britancem davščine

Delavska vlada je povišala vseh vrst davke, da bi spravila britansko narodno gospodarstvo iz stiske, v kateri je že dolgo.

LONDON, Vel. Brit. — Delavska vlada je v predlogu novega proračuna povišala posredne in neposredne davke, ko je očitno, da je narodno gospodarstvo v silni stiski. Ta se je med drugim pokazala tudi v preko bilijonu dolarjev primanjkljaja v zunanji trgovinski bilanci v letošnjem februarju.

Vlada je znižala cene mleka in nekaterih drugih vsakdanjih potrebščin, pa je istočasno dvignila davke na večino nenujnih predmetov, kot so cigarete, alkoholne pijače, povišala je poštnino, ceno gasoline in elektrike. Povišala je osebni dohodninski davek za 3% za vse na splošno, korporacijski davek za 2% in zamašila vrzeli, ki so jih rabili za umikanje plačil davkov.

Finačni minister Dennis Healey, ki je proračun predložil in razlagal, je dejal: Na nek način poziva proračun večino britanskega ljudstva k nekaterim žrtvam, da bomo ohranili svoj sedanji način življenja.

Vlada je ob sodelovanju Narodne in drugih bank najela 2.5 bilijonov dolarjev posojila za 10 let, ki naj pomagajo državi preko sedanjih stisk.

Shaffer je trdil, da je letalo varno, če so vrata pravilno zaprta, da pa ni mogoče nobenega letala zavarovati popolnoma proti človeškim napakam.

Nesreče DC-10 bil kriv nepazljiv član posadke

WASHINGTON, D.C. — Bivši direktor Zvezne letalske administracije John H. Shaffer je dejal, da je bil nesreče DC-10 letala turške letalske družbe pri Parizu 3. marca letos kriv nepazljiv član posadke letala, ker ni poskrbel, da bi bila vrata tovrstnega dela pravilno zaprta.

Shaffer je trdil, da je letalo varno, če so vrata pravilno zaprta, da pa ni mogoče nobenega letala zavarovati popolnoma proti človeškim napakam.

Ameriški strokovnjak ogledal Sueški prekop

KAIRO, Egipt. — Ameriški admiral B. McCauley, ki je vodil čiščenje hajfonškega pristanišča, si je ogledal položaj v Sueškem prekopu, ki ga bodo ZDA na sličen način očistile, predno bo mogoče začeti z njegovo obnovo.

Brandt branil posojilo SFRJ v parlamentu

Vlada v Bonnu je predložila parlamentu odobritev 700 milijonov mark dolgoročnega posojila Jugoslaviji.

BONN, ZRN. — Vlada opozicija, ki jo tvorijo krščanski demokrati, je odločno proti podelitvi dolgoročnega posojila 700 milijonov dolarjev Jugoslaviji, ki ga je predložila vlada Willyja Brandta z namenom, da "teži na ta način stara odprta vprašanja" z Jugoslavijo. Posojilo naj bi veljalo za 30 let po 2% obresti, ki pa jih bi prvih 10 let ne bilo treba plačevati.

Ko se je razprava v parlamentu zaostri, se je oglasil sam kancler Willy Brandt in dejal: "Ta zvezna vlada bo tudi vnaprej vodila takšno politiko — in to neglede na polemiko s te ali ali one strani — ki bo potrebna za ureditev naših odnosov s to pomembno deželo. To bomo storili tako, da bo pospeševalo gospodarski razvoj dežele, ki daje naši deželi vsakega petega tujege delavca in za katero je energetska kriza ustvarila posebne probleme."

Zvezna republika Nemčija je lani odobrila in dala Jugoslaviji 300 milijonov mark dolgoročnega posojila, sedaj ji je namenila še 700 milijonov mark. Polovico posojila naj bi bilo porabljenega za električni daljnovod preko vse Jugoslavije, med tem ko bi drugo polovico porabili za nabavo opreme in rezervnih delov v Nemčiji ali tudi izven nje.

Letos manj prošelj za potne liste ZDA

V letošnjem januarju je bilo 18% manj prošelj za potne liste kot v istem mesecu lani. Ljudje so zaskrbljeni zaradi gospodarskih razmer in ne mislijo na potovanja na tuje.

WASHINGTON, D.C. — Inflacija, padec dolarja in kriza energije imajo za posledico, da se vedno manj Amerikancev priključa s prošnjami za nove potne liste.

Stevilo prošelj za nove potne liste se je zmanjšalo za 18 odstotkov v primeri s prošnjami v februarju 1973. Direktorica ameriškega urada za izdajanje potnih listov v Mrs. Frances Knight je mnenja, da je vzrok padca ne toliko kriza energije kot splošna zaskrbljenost zaradi gospodarskega položaja, inflacije in splošna vznemirjenost.

Ljudje so trenutno zaskrbljeni zaradi pomanjkanja goriva in vsega drugega. Toda, če se bo v kratkem položaj spremenil, bodo ljudje zopet začeli misliti na potovanja.

Urad za izdajanje potnih listov je izdal 2.600.000 potnih listov v času od 1. julija 1971 do 30. junija 1972, in 2.800.000 potnih listov v istem razdobju lanskega leta. Uradni krogi ne pričakujejo, da bi se to število povečalo v letošnjem letu.

Uradni krogi so mnenja, da se bodo mnogi Amerikanci odločili preživeti počitnice raje doma, da si bodo s tem prihranili denar in morebitne stiski zaradi pomanjkanja goriva v Evropi. Vendar pa so možne tudi nenadne spremembe.

Vatikanski zastopnik bo obiskal Kubo

VATIKAN. — Neuradni viri trdijo, da bo nadškof Abostino Casaroli v bližnji bodočnosti obiskal Kubo, da se tam pogovori z oblastmi o nacionalizirani nekdanji lastnini Vatikana na Kubi.

KISSINGER ZAKLJUČIL RAZGOVORE V MOSKVI

Državni tajnik dr. Henry Kissinger je včeraj zaključil svoje razgovore v Moskvi in se danes zjutraj preko Londona podal domov. Razgovori so bili "poslovni in konstruktivni", kot pravijo poročila, ni pa o njih uspehu povedanega nič podrobnega.

MOSKVA, ZSSR. — Henry A. Kissinger in Leonid I. Brežnev sta včeraj zaključila svoje razgovore o glavnih vprašanjih, ki zadevajo obe državi in o Nixonovem obisku v Sovjetski zvezi v letošnjem juniju, vendar ni bilo objavljeno, v koliko so razgovori uspeli. Značilno je vsekakor, da je Brežnev odpovedal dopoldanski razgovor s Kissingerjem, ker se je sestal na sejo Politbiro, pa povabil Kissingerja na zadnji razgovor popoldne. Ta je trajal 3 ure in 43 minut. Brežnev je na njem po vsem sodeč obrazložil sovjetska stališča, kot jih je preje odobril Politbiro.

Ameriški zastopnik je po zadnjem sestanku Kissingerja z Brežnevom izjavil, da so bili z njim razgovori zaključeni. V štirih dneh sta se Kissinger in Brežnev razgovarjala o omejitvi strateškega jedrskega orožja, o čemer se ZDA in ZSSR pogajajo že precej dolgo v švicarski Zenevi, o evropski varnostni konferenci, ki tudi zaseda v švicarski Zenevi, o vzajemnem in uravnovešnem zmanjšanju oboroženih sil NATO in Varšavske zveze v Srednji Evropi, o položaju na Srednjem vzhodu in seveda o olajšanju trgovine med ZDA in ZSSR. To je predsednik Nixon obljubil Brežnevju že na svojem obisku v Moskvi leta 1972, pa obljube ni mogel izpolniti zaradi odpora v Kongresu.

Po razgovoru v ponedeljek in torek, je včeraj dopoldne zasedal Politbiro, kateremu je Brežnev podal poročilo o poteku razgovorov, nakar je ta verjetno odločil o zadnjih sovjetskih stališčih k vsem temeljnim vprašanjem, ki sta jih Kissinger in Brežnev obravnavala. Brežnev

je nato o njih razpravljaj na zadnjem sestanku včeraj, ki je trajal 3 ure in 43 minut.

Kissinger je priredil v ameriškem poslanstvu malico za sovjetske goste, od katerih pa je prišel samo zunanji minister A. Gromikov s polurno zaudo, med tem ko vojnega ministra maršala A. Grečka in drugih višjih zastopnikov ni bilo. Kako je do tega prišlo, ni bilo pojasnjeno.

Sovjetska poročila o razgovorih pravijo, da so bila ta "poslovna in konstruktivna". Kissinger je tekom njih dejal, da bodo ZDA nadaljevale politiko zbliževanja z ZSSR in odstranile ovire, ki bi se pri tem pojavile. Gromiko je poudaril, da sta sestanka Nixona in Brežnjeva leta 1972 in leta 1973 postavila "res trdno osnovo" za izboljšanje odnosov med obema velikima silama.

Državni tajnik H. Kissinger je danes odletel iz Moskve preko Londona, kjer se bo ustavil za kratko srečanje z vodniki Velike Britanije, v ZDA.

Zadnje vesti

HAMBURG, ZRN. — Po poročilu znanega lista "Die Welt" je predsednika SFRJ Josipa Broza Tita pred nekaj tedni zadel možganska kap, zaradi katere je paralizirana njegova leva stran z delom ust in levim očesom. Brozovo stanje se je toliko ustabilo, da naj bi bil izven neposredne nevarnosti, je pa seveda za enkrat nesposoben za vršitev svojih dolžnosti. "Die Welt" poroča, da ni upanja na okrevanje Tita, ker je bila možganska kap posledica napredujočega poapneja žil.

RIM, It. — Italija je z vrsto gospodarskih ukrepov pritiskala na Jugoslavijo, ki glasno protestira proti uradni italijanski obnovi zahtev po ceni B Svobodnega tržškega ozemlja. Ta obsega Slovensko primorje in del Istre.

WASHINGTON, D.C. — Predsednikov tiskovni tajnik R. Ziegler je namignil, da verjetno vsi pesniki, ki jih zahteva pravosodni odbor predstavniškega doma, sploh ne obstoje.

MEXICO CITY, Meh. — Ameriške in mehiške oblasti so včeraj tu objavile, da je bil ugrabljen ameriški podkonzul 31 let stari John Patterson.

TUNIS, Tun. — Sirija je na konferenci držav Arabske lige prijemala Egipt, ki da se je pomiril z Izraelom in pustil njo samo, da vodi boj z njim. Včeraj je prišel sem nepričakovano zunanji minister Egipta Fahmy, da obrazloži članicam Arabske lige stališče Egipta.

MOSKVA, ZSSR. — Natalija Solženecina, žena Aleksandra Solženecina, ki so ga pred 6 tedni izgnali iz domovine, je včeraj izjavila, da bo jutri odpotovala s svojimi otroci in materjo za možem v Svico.

Iz Clevelanda in okolice

Poroka—

V soboto ob enajstih se bosta v cerkvi sv. Vida poročila gđc. JoAnn Miklacić, hčerka Mr. in Mrs. Frank Miklacić, 8044 Forestdale Dr., Kirtland, Ohio, in g. John Measeck iz Glen Falls, N.Y., sin Mr. in Mrs. Kenneth Measeck. Mlademu paru iskrene čestitke in vso srečo na skupno življenjsko pot!

Iz bolnišnice—

Rojak Joseph Ferra, 444 E. 152 St., se je vrnil iz Richmond Heights General bolnišnice in se zahvaljuje za obiske, darila in pozdrave.

V negovališču—

Mrs. Frances Tramte, Edna Avenue, je v Aristocrat Nursing Home, 13900 Detroit Avenue, Cleveland, Ohio 43107. Zeli pozdravov!

Predstavniki dom za omejen prevoz šolarjev

WASHINGTON, D.C. — Predstavniki dom je zadnji torek izglasoval zakonski predlog, ki omejuje prevažanje šolarjev v zvezi z integracijo kot na skrajno sredstvo, pa še to omejeno le na posamezne šolske okraje. Za predlog je glasovalo 293 kongresnikov, proti pa 117.

Slični predlog je bil v Predstavniki dom sprejet že leta 1972, pa ni postal zakon, ker je običaj v Senatu, kjer ni bilo za njegovo odobritev potrebne večine. Ni gotovo, če ga letos čaka kalj boljša usoda, četudi uživa podporo Bele hiše.

Predlog je stavil Marvin E. Esch, republikanec iz Michigana, ob podpori večine kongresnikov iz te države. Tam je razpoloženje proti prevažanju šolarjev posebno močno, pa tudi pereče, ker je odločitev o tem, ali naj začno prevažati šolarje v Detroitu in predmestjih pred Vrhovnim zveznim sodiščem. Okrožni zvezni sodnik je prevažanje odredil, oblasti pa so vložile priziv.

Edward Condon umrl

BOULDER, Colo. — Dr. Edward U. Condon, znan fizik, ki je sodeloval pri gradnji ameriške atomske bombe, je v torek tu umrl star 72 let.

Tik pred vojno se je ukvarjal z razvojem radarja, pa je na prizadevanje R. Oppenheima prišel k skupini, ki naj bi zgradila jedrsko bombo. Kasneje je imel težave z odborom predstavniškega doma za protiatomske dejavnosti, ker se je z ženo udeležil nekega sprejema jugoslovanskega predstavnika.

Leta 1936 je po naročilu Letalskih sil preiskoval "leteče objekte" in po dveh letih prišel do zaključka, da ni nobenih dokazov, da ti res obstoje.

Manj ropota s kosilnicami

WASHINGTON, D.C. — Zvezna vlada je razpisala ponudbo za 10.000 novih kosilnic za trate okoli zgradb, ki pa morajo biti vsaj za polovico bolj tihe od povprečnih sedanjih.

Upajo, da bo ta ukrep privedel do izdelave kosilnic, ki ne bodo povzročale tolikega ropota v predmestjih, kadar se spravijo lastniki hiš na košenje trave okoli njih.

LJUBLJANA: ITALIJA RUŠI TEMELJE MIRU IN STABILNOSTI

Zvezna vlada Jugoslavije je pod vodstvom predsednika Džemala Bijedića razpravljala o položaju odnosov z Italijo po prejemni note, ki jo je poslal Rim v zvezi z odstranitvijo starih napisov "Cona B" na meji in z njihovo nadomestitvijo z novimi SFR Jugoslavija in SR Slovenija. Italija je v svoji noti zapisala, da se "jugoslovanska suverenost nikoli ni razširila na italijansko ozemlje, označeno kot cona B neuresničenega Svobodnega tržškega ozemlja".

Po poročilu ljubljanskega "Dela" je jugoslovanska vlada (zvezni izvršni svet) izdala po svoji seji 20. marca 1974 sledečo izjavo:

"Zvezni izvršni svet v Beogradu je na svoji seji z ogorčenjem ugotovil, da je italijanska vlada s tem korakom sprejela za svojo politiko znana irendentistična stališča. To-krat se je prvič po letu 1954 zgodilo, da je italijanska vlada v uradnem dokumentu, naslovljenem na našo državo, odkrito izrazila pretenzije do jugoslovanskih ozemelj, ki so po spomenici o soglasju pripadla Jugoslaviji, pri tem pa pozabila na dejstvo, da je Ju-

goslavija — zavoljo miru in varnosti v tem delu Evrope, s tem tudi po vsem svetu — žrtvovala bivšo cono A nekdanjega Svoobodnega tržškega ozemlja. Jugoslavija je to stercila v iskreni želji, da bi za vselej napravili križ čez mračno preteklost in da bi prispevala k vzpostavi dobrih sosedstvenih odnosov med državama.

V zadnjih dveh desetletjih je bil v odnosih med Jugoslavijo in Italijo dosežen velik napredek. Na vseh področjih sodelovanja so bili ustvarjeni pomembni rezultati, na obojestranskih področjih je bilo vzpostavljeno ozračje zaupanja, sodelovanja in razumevanja. Zvezni izvršni svet je vedno menil in meni, da je v dolgoročnem interesu narodov obeh držav, da se tak razvoj odnosov nadaljuje. Toda pretenzije italijanske vlade do jugoslovanskih ozemelj, izražene v noti od 11. marca letos, ne morejo imeti drugih posledic, kot da razdro in porušijo vse, kar je bilo pozitivno doseženo, da skalijo dobre sosedstvene odnose med državama in zasejejo nezaupanje med njunimi narodi. Odgovornost za takšno ogro-

žanje odnosov zadene italijansko vlado.

Zvezni izvršni svet sodi, da mirovna pogodba in spomenica o soglasju sodita v sklop celotne evropske ureditve po drugi svetovni vojni. Vsako neposredno ali posredno oporekanje stanju, ustvarjenemu s tema mednarodnima dokumentima si je mogoče razlagati samo kot poskus, da bi revidirali stanje v Evropi po drugi svetovni vojni, in kot uderec prizadevanjem za vzpostavitev sistema miru, varnosti in enakopravnega sodelovanja vseh držav in narodov Evrope na temelju načel o nevmešavanju, spoštovanju suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti vseh evropskih držav, kakor tudi neokrnjivosti evropskih meja. Ravnanje italijanske vlade je torej v popolnem nasprotju s temeljnimi in splošno sprejetimi cilji konference o evropski varnosti in sodelovanju.

Zvezni izvršni svet je ugotovil, da pretenzije do jugoslovanskih ozemelj pomenijo napad na suverenost in varnost naše države. Naši narodi bodo znali ubraniti svoje ozemlje tudi v prihodnosti, kakor so ga znali v preteklosti.

Zato naj se vsakdo, tudi italijanska vlada, otrese vseh iluzij, da lahko spremeni obstoječe stanje."

Naslednji dan je izvršni svet skupščine SR Slovenije v Ljubljani razpravljal o italijansko-jugoslovanskih odnosih v luči najnovejših dogodkov in ugotovil, da Italija ruši temelje miru in stabilnosti. "Globoko ogorčen je protestiral v imenu vse slovenske javnosti" in v celoti podprl izjavo zveznega izvršnega sveta, izdano prejšnji dan.

Po vseh večjih mestih Jugoslavije in posebno po vseh večjih naseljih Slovenije je prišlo do javnih protestov in demonstracij proti Italiji in ponovnem steganju njene roke po slovenski in hrvaški zemlji. Italijansko noto od 11. marca so označevali za "odkrit napad" na Jugoslavijo.

Italijanska nota Jugoslaviji je naletela na negodovanje tudi v delu italijanskega časopisja, predvsem levega. Sprašuje se, čemu je bilo potrebno v sedanjem trenutku povzročati spor z Jugoslavijo? Desničarsko in večji del sredinskega italijanskega časopisja bolj ali manj vneto podpira stališče italijanske vlade.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., and Holidays, 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

- Združene države:
- \$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
- Kanado in dežele izven Združenih držav:
- \$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
- Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

- United States
- \$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
- Canada and Foreign Countries:
- \$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
 - Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83 No. 58 Thursday, March 28, 1974

Italija spet steguje roke po Slovenskem primorju

I.

Ko se večina sveta prizadeva za ohranitev in utrditev svetovnega miru, ko se evropske države razgovarjajo na konferenci v Ženevi o varnosti in sodelovanju, ko se ZDA in ZSSR trudita za medsebojno zblizanje, ki naj onemogoči nova soočenja in vojne, je Italija nenadno sprožila mejni spor z Jugoslavijo.

Ko so na meji Jugoslovani zamenjali napise Cona B Svobodnega tržaškega ozemlja z napisi SFR Jugoslavija in SR Slovenija, je italijanska vlada v posebni noti 11. marca 1974 "opozorila" jugoslovansko vlado, da "Jugoslavija ni nikdar dobila suverene pravice nad italijanskim ozemljem cone B Svobodnega tržaškega ozemlja", kot bi naj to kazale nove mejne napisne table.

V Beogradu so na to italijansko noto odgovorili 15. marca dosti umirjeno, pa v naslednjih dneh postali glasnejši. Pretekli teden so se že po vsej Jugoslaviji, zlasti pa seveda po Sloveniji, vršila javna protestna zborovanja.

Za Jugoslavijo in prav posebno za Slovenijo je važno spoznanje, da Italija sedanje meje z njo ne priznava za dokončno, da še vedno misli na njen premik dalje proti vzhodu in jugu. Med tem ko so doslej take želje in namere izražale le nacionalistične skupine in italijanski begunci iz Dalmacije ter Istre, je sedaj to povzelo italijansko zunanje ministrstvo. Noto je podpisal zunanji minister Aldo Moro, krščanski demokrat, član najmočnejše italijanske stranke in ponovno predsednik italijanske vlade. Mož je torej preiskoval in ugleden politik, ki ve, kaj govori!

Razumljivo je, da so se vznemirili v Kopru, Piranu in vseh drugih mestih in naseljih Slovenskega primorja, razumljivo, da so vznemirjeni in razburjeni v Ljubljani. Gre za enega najlepših kosov Slovenije, gre za "slovensko okno v svet"! Italiji ni dovolj, da ima pod svojo oblastjo že sedaj okoli 100.000 Slovencev, hoče jih še več, hoče še večji del Slovenije!

Komur je za Slovenijo in za slovenski narod kaj mar, ne more biti ob tem ravnodušen!

Nesposobnost in nasilja komunistov v Sloveniji in Jugoslaviji ob koncu druge svetovne vojne so zapravlja Slovenijo Trst in Gorico, sedaj spravljajo v nevarnost še tisti del Slovenskega primorja, ki je Sloveniji pripadel na temelju 5. oktobra 1954 v Londonu doseženega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo po posredovanju ZDA in Velike Britanije.

Kako izgleda danes pravna stran tega vprašanja? Jugoslavija je po koncu druge svetovne vojne zahtevala ves slovenski del Julijske krajine z Beneško Slovenijo vred. Pri tem jo je podpirala samo Sovjetska zveza, s katero se je komunistični režim Jugoslavije trdno povezal. Velika Britanija in ZDA so podpirale italijansko stran, Francija je skušala najti kompromis. Njen predlog je končno v glavnem obveljal: Italija je ohranila Beneško Slovenijo, ohranila spodnje porečje Soče, ohranila Gorico z njenimi okoliškimi slovenskimi vasmi na zahodu in jugu, morala pa se je odpovedati Trstu in Istri. Večji del Istre je pripadel Jugoslaviji, njen severozahodni del in njen podaljšek ob Tržaškem zalivu vse do ustja Timave pa je postal Svobodno tržaško ozemlje pod varštvom Združenih narodov.

Cono A Svobodnega tržaškega ozemlja so imele zasedene ameriške in britanske čete, cono B pa jugoslovanske. Določeno je bilo, da se bodo vse umaknile, kakor hitro bo imenovan v ZN guverner za Svobodno tržaško ozemlje in bo organiziral upravo in notranjo varnost v taki meri, da tuje vojaške čete ne bodo tam več potrebne. Pogodba sklenjena v Parizu je bila podpisana od vseh velesil in od Italije sprejeta na znanje 16. septembra 1947.

Vsi poskusi doseči imenovanje guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje leta 1947 in v začetku 1948 so propadli in marca 1948 so tri zahodne sile z namenom, da podpro italijanske demokratske stranke pri državnih volitvah predložile Sovjetski zvezi, naj se Svobodno tržaško ozemlje izroči Italiji. Sovjetska zveza je 13. aprila ta predlog odklonila. Seveda je Jugoslavija protestirala in nato začela cono B postopno spreminjati v del republike Slovenije z uva- vanjem komunističnega reda in sistema.

Med tem je prišlo do spora med Stalinom in Titom. Ko se je Tito začel obračati po pomoč proti Zahodu, je Moskva znova začela priganjati k imenovanju guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje. Maja 1952 je posebna izjava ZDA, Velike Britanije in Italije razkrila, da sta se zahodni sili odločili priznati Italiji delež pri upravljanju cone A STO. To je povzročilo oster spor z Jugoslavijo, ki je glasno protestirala. Ko so 8. oktobra 1953 ZDA in Velika Britanija izjavile, da bodo čim prej mogoče umaknile svoje zased-

bene čete iz Trsta in tega izročile Italiji, je Jugoslavija sporočila 12. oktobra 1953 Združenim narodom, da bo vkorakanje italijanskih čet v Trst smatrala za "napad". Obe strani sta mobilizirali in se zakopali na obeh straneh meje.

V Ljubljani in po vsej Jugoslaviji so demonstrirali in kričali: Življenje damo, Trsta ne damo!

Tržaška kriza je bila na višku, četudi je bilo očitno, da si nobena stran ne more privoščiti vojaške rešitve spora. Reševanje krize je bila naloga in dolžnost sil, ki so jo povzročile, v prvi vrsti ZDA in Velike Britanije.

(Konec jutri)

BESEDA IZ NARODA

Ligin dan na Osmi v New Yorku Finžgarjeva Pravda za verigo – Zvon iz Fairfielda

NEW YORK, N.Y. — V nedeljo, 17. marca, je bil pri Sv. Cirilu v New Yorku Ligin dan. Po službi božji, ki jo je daroval župnik Richard Rogan, je bila v dvorani akademija, ki jo je priredila Liga Slovenskih Amerikancev, Inc. Oba prostora, svetišče in dvorana, sta bila polna. Izreden obisk, ki ga nismo pričakovali, je lepo priznanje Liginim naporom za ohranjanje slovenske dediščine v Ameriki.

Na sporedu je bil koncert Slovenske glasbene skupine Zvon iz Fairfielda, Conn., in slušna igra, Finžgarjeva Pravda za verigo, ki jo je naštudiral Ligin prosveta.

Nekaj besed k Pravdi. Pri slušni igri igralci berejo, Ker o dra pravzaprav ni, je treba besedilo prirediti in z besedo izraziti to, kar sicer prikažemo z dejanjem in odrskim oblikovanjem. Obdržimo predmete, ki niso napoti statičnemu prizorišču, na deskah in ki obogatijo igro, zvoke pa ohranimo. Mislim, da imajo slušne igre večkratno vrednost. Prvič: nastop terja le skromne priprave v primeru z običajnim odrom. Čas je v Ameriki dragocnost, pri takih razdaljah ne smemo pričakovati od igralcev bogve kaj. To bi bilo treba že zdavnaj predvideti. Strnjene slovenskih naselij bo vedno manj, ni prav, da bi usmerjali "obrobno" delo po njihovem kopitu. Drugič: odra ni, pravtako brez posebne škode opustimo obleke in sminkanje; tako velja prireditve malo. Tretjič: Dr. Zdravka Kalana prosvetne ure na Osmi so uvedle dragoceno novost: sodelovanje rojakov, ki se zbirajo na Osmi pri kulturnem delu. Igralce in recitatorje je dr. Kalan vzel iz dvorane, tako je vzgal zanimanje pri vseh, po drugi strani pa so te posebne vrste slovenska šola, učinkovita šola! Pri tem delu ne gre za "poklicni oder", za vrhunske uspehe. To je težko doseči. Mislim, da je ustvarjalna "narodna" kultura v zdomstvu možna le, dokler živijo zdomci, ki jih je izoblikovala domovina. Izjeme ne morejo postati merilo. In oder je ustvarjanje.

Vprašanje ohranjanja slovenske dediščine v našem modernem svetu, še bolj pa sistematična dela pri ustanovah, ki tako delo omogočajo, usmerjajo ali pa vršijo, je v slovenskem svetu le malo obdelano. Znastveno ga je nakazal dr. Jože Velikonja na simpoziju Slovenija Today, ki ga je vodil dr. Rado Lenček lani v zvezi s slovanskimi študijami na Columbijski univerzi. Takrat je Liga SA, Inc., priredila sprejem predavateljem v zahvalo za delo pri ohranjanju slovenskega imena in ugleda (Dr. Rado Lenček, dr. Bogdan Novak, dr. Toussaint Hočevar, dr. Jože Velikonja, prof. Viktor Antolin).

Mislim, da bodo prosvetne ure pri slovenskih cerkvah, predvsem v slovenskem "obrobju", najlepše ohranjale našo dediščino; in to ne z "vrhunsko" kulturo, ampak "utile cum dulci", da bodo vzdržale v meddobju, do takrat, ko bo končno moderni čas omogočil neposredno zvezo med rojaki v svetu in sloven-

sko besedo in podobno z radijskimi sprejemniki in televizorji.

Liga je šla po izhोजeni poti. Njena prva ura je bila v "slovenskem domu", v slovenski župnijski cerkvi po Daritvi, druga pa bo v Johnstownu, v Pennsylvaniji, v soboto, 23. marca, po večerni maši v cerkvi sv. Barnabe.

Taka "ljudska prosveta" je nekakšna srednja pot med ameriškimi 'hobby', 'party' in 'club'. Vse premalo se učimo v Ameriki prav tam, kjer bi se morali učiti. Sistem, v katerem živimo; nam daje okvir. Amerikanci s "hobbyjem" bogatijo življenje in polnijo vrzeli.

Vsakdanje delo pri ogromni večini ni zanimivo, ni zadovoljivo, ampak je kar enolična betzga. Tega dejstva nobeno modrovanje o lepoti dela, o časti in oblasti dela ne bo pokopalo. Praktični Amerikaneec je postavil za protitež "hobby"; doma slika, pa mu ni mar umetnosti, nikoli ne bo razstavil; klepari in mizari, pa lahko kupiš kar dober stol za 20 dolarjev; hodi v vse-mogoče šole za razumevanje poezije, za ples, za dramatiko, pa nikdar ne bo nastopil na velikih odrih; sadjari in vrtnari. "Kultura" po ameriških klubih je lahka in igriva. Kdor hoče več, ta gre v Metropolitanko ali pa v Filharmonijo. Če si s "hobbyjem" v tej enoličnosti ohranimo zdravo pamet, je pa to tudi "narodno delo". Molimo za zdravo pamet, tako napišite na spomelniki padlim, je rekel mojster Plečnik, ko mi je dal napotek za šolsko nalogo "und ich bitte Sie, nobenih imen ali pa glav slavnih mož!"

Znanje slovenščine je čudovita nagrada za vloženo delo. Kjer ljudje ne govorijo slovensko, pa vseeno težijo skupaj, ker čutijo silo dediščine, kaj tam? V Johnstownu bo Liga pripravila koncert slovenskih narodnih pesmi. Radi bi igrali Verigo, kdo jo bo razumel? Zato bi Pravdo radi prevedli v angleščino; kdo jo bo prevedel?

Zakaj smo izbrali Verigo? Ni smo prijatelji bogve kakšnih programov za bogve kakšno prihodnost. Živimo danes in oblikujemo sedanost. Izbrali smo, kar je prišlo razpoložljivo. Iz svojih knjižnih polic vzamem knjigo ali pa ploščo, ki se prileže trenutku. "Kakšen lep večer," je rekel prijatelj iz Rima, ko se je poslovil, "in to v Ameriki in pravzaprav kar na slepo srečo." Slepa sreča je bila, da smo s knjižnih polic jemali vse, kar nam je prišlo pod roko. Brali smo Kajuha (... da se moje hrepenenje v mehkem snegu izgubi...), Trabla (... da erglaenzt in reiner Helle auf dem Tische Wein und Brot... iz Zimskega večera), Verlaina (... des peupliers profilant aux loutains... blanche Venus emerge, et c'est la Nuit. Kakor bi gledal Manejeve Peupliers), Vergila (... provenient medii sic mihi saepe dies). Nepozaben večer in še Mahlerjeva Peta, četrti stavek, neskončno žalostna pesem, ki jo je izbral Visconti za svoj film Smrt v Benetkah. Mahler je živel in pisal blizu našega Korota-

na. Morda so globoko v zemlji krali, ki nas vežejo, ko se pota na nje razhajajo na vse plati. Četrtri stavek in Pojdem v Rute.

Ali se je križal spomin na Finžgarja, ko sem se odločil za Pravdo? Kadar koli sem srečaval Jalna ali Saleškega, sta vedno obujala spomine na mojo mater. Leta 1944 sem bil v Murki v Trnovem. "Gospod župnik, še danes vse vidim. V Polčah, v Jalnovi fari, toplar na tri drevesa, prav do črte vidim, do koder sega seno na latah, na levi je voz s plohi, brez latvi, na njem sedi moja mati. Mislim, da je žalostna. Mene pa vleče Janez Jalen za nogo in mi pridiguje, kako naj voščim za god. Oznajenje. Vse vidim, tudi ožgano travo, potem razor, kolesnice, še slamo, ki visi čez rigel. Nepremično vročino čutim, pomešano s toplo senco, tudi vonj po senu. Potem mi je dal Janez Jalen, meni trmi (že takrat), planinko. V njegovi beli sobi v župnišču. Na desni je steklena omara, znotraj so planinke in pa tisto čudno žametno mamilo, murke. Mislim, gospod župnik, da spomin ni le kraj, osebe, predmeti. Povrne se v vseh čutilih. Takrat sem bil star devet let." "Bo že tako, meni so pa požgali mojo Murko. Še v življenju človeka je teh nekaj let en nič! V življenju naroda pa vse skupaj ne pomeni mnogo. Vse bo minulo!" Ko poidejo drva, ugasne ogenj.

Zakaj še smo izrali Pravdo za verigo? Ker je Pravda klasična slovenska ljudska igra. Ker je del slovenske duhovne krajine za vse večne čase. Danes, ko naš preljudi jezik marsikje ni več komunikacija, ampak le gradivo za eksperimentiranje (V Ljubljani: ... O parnik, Radcliff hrom, bor, os, Lena... v "zdomstvu": ... Ka-n-za-n-dži, s safirjem molkov morja, s smaragdom kolkov kesa...), danes se kar prileže kozarec vode. Predvsem med rojaki, kamor tako eksperimentiranje ne seže. Pa bi ga bilo tudi težko razumeti z našim znanjem jezika, če bi zares kaj pomenilo. Zato nazaj k slovenskim fontanam!

Ligin dan je začel dr. Zdravko Kalan. Pohvalil je Ligino skrb za slovensko cerkev sv. Cirila, za uboge in bolnike, predvsem pa delo za ohranitev slovenskega jezika in slovenske dediščine, ki ga Liga Slovenskih Amerikancev opravlja s štipendijami za jezik, s podpiranjem slovenskih šol in prireditve. To bi morala biti Ligin dolžnost ob vsega začetka. Besede dr. Kalana so bile kot slovenski šopek vsem, ki so pomagali, da je prireditve tako lepo uspela.

V imenu organizacije je govoril ing. Ludvik Bugar. Rekel je: Slovenska pesem in beseda je zaklad, ki je zbiral naše rojake okrog slovenskih cerkva in domov. V minulih časih je bila ta slovenska skrinja edino bogastvo, uteha, tolažba in upanje. Danes, v bogatem kulturnem življenju je le majhen del. Je pa vedno pričujoč. In ta slovenska vrvice, ki nas veže z vsem, kar je lepega ustvaril naš rod v svobodi in miru, naj postane tkivo, vpleteno v novo vezanino. Tako bo v Ameriki slovenska misel vedno navzoča.

Pevci Slovenske glasbene skupine Zvon iz Fairfielda, Conn., so zapeli Bučarjevo Pod rožno planino in Gašperčičevo Koso. Zvon, ki ga vodi Armin Kurbus, je postal pod pevovodjo Pevegrinom Usom na tej strani Amerike zaklad, brez katerega si danes slovenskega prosvetnega dela ne moremo misliti. Plošča, ki jo pripravljajo, bo obogatila vse slovenske domove v Ameriki. Liga je poskrbela, da bodo v soboto, 23. marca, peli v Johnstownu. To naj bi bila le prva postaja na turneji po Ameriki.

Besedilo za slušno igro, Finžgarjevo Pravdo, je pripravila Ligin prosvetna pisarna. Povezavo je bral Tone Jenko. Igrali so: Karel Klezin (ded Primož),

Simon Kregar (Marko Ratej), Marjanca Kalanova (Mina), Helka Puc (Micka), Rudi Večerin (France Mejač), Magda Vasilev (Liza) in Vinko Bugar (Janez). Igra se je odvijala hitro, brez odmorov. Tudi v tej obliki je bila lahko razumljiva. Igro in petje je Ligin pisarna posnela na zvočni trak. Besedilo in trak sta na razpolago slovenskim društvom in ustanovam. Igro je vodil tajnik Lige, pomagala je Rudi Večerin, ki nas ni le navdušil pri igri, ampak tudi poskrbel, da so bile vaje pravi družabni "happening".

Za konec je Zvon zapel Medvedovo Zaroko in Slavkovo Titanic. Na harmoniko je igral Freddy Mally.

V dvorani so bili med drugimi župnik Richard Rogan, pater Bernard Kotnik, dr. Rajko Ložar, dr. John P. Nielsen, clevelandski rojak, profesor newyorške univerze, gospa Marija Pavličeva, vdova po požrtvovalnem Liginem delavcu v letih po vojni, in vsi Ligin člani iz New Yorka in okolice s predsednikom dr. Petrom Remcem. Iz Connecticuta je prišlo 40 prijateljev naše cerkve in naše organizacije. Med njimi je bil Armin Kurbus, ki vodi zbor, in dopisnik Ameriške Domovine g. Mally.

Upamo, da bo, potem ko je ugasnil nedeljski kres, ostalo v naših srcih še dosti žarenja do prihodnjega svidenja.

Simon Kregar

Štirideseturna pobožnost pri Sv. Vidu

CLEVELAND, O. — Članice Oltarnega društva fare sv. Vida opozarjam na 40-urno pobožnost, ki se bo pričela v petek, 29. marca, in končala v nedeljo, 31. marca. Iskreno želim, da bi se veliko naših članic, kakor tudi članice iz sosednih fara udeležile molitvene ure v nedeljo od 4. do 5. Poslušimo se prilike, katere se nam nudi, in z veseljem sodelujmo pri pobožnostih!

Obenem tudi želim, da bi se matere, dekleta in žene, katere še niso v Oltarnem društvu, priglasile in stopile v to lepo cerkveno društvo. Saj nudi to društvo toliko dobrega in koristnega za dušni in telesni blagor. Ne odlašajte predolgo, čas hitro beži, zato se odločite sedaj in se vpišite, da bomo skupno častile Jezusa v presv. Rešnjem Telesu. Velika zasluga čaka one, katere se rade udeležujejo cerkvenih pobožnosti. Pokažimo, da smo res vredne častilke presv. Evharistije in se poslušimo božjih zakladov.

Na svidenje!

Mary Marinko, predsed.

Št. Jakob pri Ljubljani prosi

EUCLID, O. — Spodaj podpisana sem prejela od sorodnika v Sloveniji pismo, ki se glasi takole:

Dragi mi! Še nikoli Vas nisem nadlegoval, sedaj pa se obračam na Vas in na druge rojake in rojakinje, da bi pomagali naši šentjakovski cerkvi, ki je v stiski.

Ta dobro poznana cerkev že 155 let ni bila deležna nobenega popravila ali izboljšanja. Sedaj je treba nekaj ukreniti, ker je vse v slabem stanju. Ker je cerkev zelo velika, je zelo mrzla, zato moramo poskrbeti za njen ogrev, razsvetljava pa je tudi slaba. Cerkev je znotraj kar črna in svetniki so že trohneni. Vse je treba renovirati in prebarvati itd. Proračun je narejen za približno 12 milijonov starih dolarjev.

Veliko bo prispevala Duhovniška zadruga in dobri, revni farani bodo priskočili na pomoč z delom in denarjem. Kljub temu bo še veliko manjkalo za kritje stroškov. Zato lepo prosimo šentjakobske farane, prijatelje

in znanke, da bi priskočili na pomoč. Vsak najmanjši dar bo dobrodošel in bo hvaležno sprejet.

Spomnite se, kje se bili krščeniki, kje spe večno spanje vaši dragi. Imena vseh darovalcev bodo objavljena v Ameriški Domovini. Prispevke pošljite na:

Cecilia Znidar
21420 Ball Ave.
Euclid, Ohio 44123
tel. 731-4709

Marija Znidarsic
308 E. 317 St.
Willowick, Ohio 44094

Frank Znidar

Slovenski tretjeredniki

CLEVELAND, O. — Redni letni slovenski tretjeredniški shod bo v nedeljo, 31. marca t.l., ob pol dveh popoldne v cerkvi sv. Vida. Ta dan bo pri Sv. Vidu zaključek 40-dnevne pobožnosti.

Shoda se bo udeležil tudi o. Atanazij Lovrenčič, OFM, iz Lemonta, vizitator clevelandске slovenske tretjeredniške skupnosti. On bo tudi vodil skupne molitve za mir, ki jih bomo opravili ob tej priložnosti slovenski tretjeredniki in tretjerednice.

Po pobožnosti v cerkvi bo v družabni sobi (Social Room) šolskega avditorija pripravljen za vse udeležence domač prigrizek.

Mir in vse dobro!

Mrs. Mary Panjan,
tajnica

"Celovca ni na svetu, temveč samo Klagenfurt"

CLEVELAND, O. — Kdor je skrbno prebral letošnji Koledar Družbe sv. Mohorja v Celovcu, se je gotovo precej ustavil ob pismu rajnkega p. Odila Hajnskega (Umr. 30. okt. 1971 pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah na Stajerskem) ravnatelju DsvM predatu dr. Janezu Hornboecku. Pismo je zelo obširno in je polno pomembnih zgodovinskih podatkov iz naših begunskih časov. Ker se je v zadnjem času spet razdijal nemški nacizem nad našimi koroškimi brati in sestrami, ponatiskujemo danes tu iz omenjenega Odilovega pisma odstavke, ki nam dokazuje, da nemška zagrizenost in sovraštvo do Slovencev ni niti malo popustilo niti v času neposredno po najhujšem nemškem porazu v vsej njihovi zgodovini. P. Odilo piše:

"Spomnim se, da je prišel nekoč prelat (rajnik msgr. Valentin Podgorc) po mene in rekel: 'Pojdite k meni, oni angleški oficir je tu od 'Kronike' in od radia.' Pripovedoval je, kako so Nemci na Koroškem divji, ko slišijo slovenski jezik na radio, posebno kadar slišijo: 'Tukaj Radio Celovec.' Protestirajo, da se to več ne sme slišati, ker Celovca ni na svetu, temveč samo KLagenfurt. Ugibali smo! In jaz sem rekel oficirju - ime sem trenutno pozabil: 'Ali imate morda kakšno ploščo, ko je govoril Hitler proti Angležem?'"

"Imamo," pravi, "prav tiste besede Hitlerjeve imamo, ko je rekel: 'Wir werden alle englische Staedte ausradieren!' — 'Dobro, to dajte na slovenski radio v odgovor na proteste Nemcev, pa boste imeli mir.'"

In ga je res imel.

Naša opomba: Angleški oficir, ki je prišel h g. Podgorcu, čigar imena se rajnik Odilo ni spominjal, je bil šef Britanske obveščevalne službe v angleški avstrijski okupacijski zoni Sharp, pod katerega neposredno nadzorstvo je spadala tudi "Kronika", tj. list tednik za Slovence na Koroškem, katerega je začela za nje izdajati britanska zasedbena oblast, kakor tudi slovenske radiododaje na celovškem radiu. — Hitlerjeve besede pa so bile: "Mi (Nemci), bomo zbrisali z zemlje vsa angleška mesta!"

J.S.

Fr. Jaklič:

V PUSTIV JE ŠLA

"Ponj ne grem, kakor bi ne vedel sam, kam domov," misli sama pri sebi. "Smejali se mi bodo ljudje in mi privoščili. Oh, mar bi bila ostala rajše doma pri očetu in materi!"

In tožilo se ji je po sončnih Babjih Gredah, kjer je prežive-la lepa dekliška leta.

Vzdigne otroka iz zibel in gre na vrt. Pomladansko sonce je na vrhu svetlobe in odpirale pestrobojne svoje glavice; na eve-točem drevju so šumeli bučelni roji in krilati pevci so se kosali v napevih. Vse se je veselilo, vse radovalo novega življenja.

Le Novljanka, mlada Novljan-ka v Hudem Koncu ni bila ve-sela in se ni radovala pomlaju-joče se narave. Bridkosti in te-žave zakonskega življenja so ji grenile sleherno veselje in ji ro-sile bujna lica s solzami. Iskala je na vrtu samote, da bi je ne videl nihče in bi sama premiš-ljevala svoje žalostno stanje.

Nikdar se ji še ni zdelo na svetu tako hudo, kakor to nedeljo po-poldne. Pritiskala je ihteč svoje drobno dete k sebi in vzdih-ovala:

"Oh, da imam vsaj tebe, sinček moj! Ne, ti me ne zapustiš, nik-dar me ne boš žalil in jezil tako kakor tvoj oče! — Oh, dete, lju-bo dete!"

In poljubljala je sinka iskren-o in se tako tešila.

II.

Toda Matija Novljan je bil v gostilni svojo ženo pozabil po-polnoma. Ker ni bil varen pija-če, je postal kmalu židane volje ter je vesel objemal svoje sose-de, kateri so slastno pili za Nov-ljanov denar. Bili so pravi brat-ci, kakršnih je mnogo v Hudem Koncu, katerim se denar za pi-jačo ne smili nikdar. Trkali so z Novljanom, peli zdravice in mu dopodovali, da je Matija Novljan šel sedaj pravi mož, ko je pri-šel v njih družbo. In Novljanu je to govorjenje tako ugaljalo, da so mu stopale solze v oči. Ne-spameten se je zdel samemu se-bi, da je doslej ostajal doma.

"Tako je Matija, tako! Kdo bi vedno stražil ženo doma in zi-bal!" pravi sosed Meden in ga udari na ramo.

Vsi se zakrohota in urežejo za starim Kozarčkom, kateri je krožil staro Kančnikovo:

Ne dajte ženam,
da b' hlače nosile,
da bi prot' vam
oblast zadobile!
Varujte vsaj to
največje blago!

"Kaj? Ali jaz nisem mož? Ali ne nosim hlače?" vzroji Novljan, ko razume pomen pesmi. "Kdo tega ne ve? Vina na mizo."

"Tako! Tako! Novljan! Pijmo, dokler je denar in nedelja!"

Pa so zopet pili in zopet peli. Denar je ginil Novljanu iz moš-njice, glavo mu je polnilo vino, in tako ni videl nič drugega, ka-kor pijačo v steklenicah in vrto-glave sosedo okoli mize. Zatonil je zlato sonce in tihi mrak se je spuščal na zemljo. Treznejši so drug za drugim izginjali iz gostilnice in bežali skrivaj do-mov, kamor jih je podila vest. Po nekatere so pa prišle žene in jih odtrgale od pijače.

V mraku je bila Novljanka za-kurila in pristavila večerjo. Ce-lo popoldne ni bilo moza domov; čela pogovor, toda, ker ji snaha bilo mladi ženi vendar že pre-več. Zdelo se ji je, da jo zaniču-je in draži nalašč, ker je ni po-vabil s seboj, niti povedal, kam gre. To dozdevanje jo je tako jezilo in žalostilo, da je prejo-kala skoraj vse popoldne. Smilil se ji je denar, katerega daje za pijačo. Mati je nekaterikrat pri-čelo pogovor, toda, ker ji snaha ni odgovarjala, je obmolnila in

se na tihem jezila na njo.

Kaša je že vrela, njega pa le še ni bilo. Sedaj se pa ne more več premagovati.

"Mati, pogledajte malo v peč, da se ne zasmodi," veli stari in gre po moza.

"Meni nič mari," zavrne jo mati jezna, ker prej ni hotela govoriti z njo.

In tako se je kuhala kaša sa-ma pri ognju.

Trda tema je bila že po vasi, ko je hitela Novljanka po moza. Premišljevala je, kaj bi govorila v gostilni, kako bi ga spravila domov. Ugibala je, kdo bi bil še v gostilni, in kakšen je mož, ali je že hudo vinski ali še ne.

Pride do gostilne. Glasno vpit-je in govorjenje se razlega v ti-ho noč. Postoji in posluša, da bi ujela glas svojega moza. Ko spo-zna moški glas, osupne, zakaj v tem kratkem času, kar ni sliša-la moza, se je bil njegov glas spremenil, da ga je komaj spo-znala. To je bil hripav, votel in odljuđen glas, kakršnega ni bila vajena.

Gostilničarka stopi na prag, Novljanka pa gre bliže, da bi Skobčeva ne slutila, da je poslu-šala.

"Ali je naš notri?" vpraša na videz mirno in brezskrbno.

"Oh, lej jo, lej! Kaj mu ne za-upaš, da bi prišel sam domov? Ali je tako daleč? Notri je, no-tri!" pravi Skobčeva, nekatere besede žaljivo naglasujoč.

Novljanka je čutila zaničljivi odgovor, odvrnila pa ni ničesar, le mislila si je: "Oh, ti nesram-nica, vse bi ljudem izpihala ra-da iz mošnjikov."

Vstopi.

Slab, z vinskim duhom, s smrdom goreče sveče in z di-mom pomešan zrak ji pade na pljuča. Okoli mize so sloneli ne-kateri pivci, ali tolkli po mizi in vpili, ali so pa dremali. Oči so jim že slabo svetile, na žarečih obrazih jim je odsevala nekaka dušna toplot.

Gostilničar jo ugleda in ogo-vori:

"Ali si prišla tudi to ponj?"

"Oh, recite mu, recite, naj gre domov," poprosi žena in vstopi nazaj med vrata.

"Novljan, pojdi!" pravi Skobec in namigne k vratom.

"Kaj hočeš?"

"Pojdi!"

"Kaj praviš?"

"Matijec, pojdi. pojdi! Noč je in večerja te čaka," oglasi se Mi-ca.

"A-a, noč je, večerja je? — Na, pojdi pit!" spregovori poča-si Novljan, ko spozna ženo.

"Nisem žejna, plačaj in pojdi domov!" prosi ona.

Ujezila ga je, ker ni hotela piti.

"Po kaj pa hodiš sem, ako no-češ vina?"

Z ustmi se je smejala,
v srcu se jokala...

kakor poje pesem, pa mu užaje-na na videz veselo in mirno od-govori:

"Matijec, nikar se ne hučuj, večerja se hladi, pojdi!"

"Ti in tvoja večerja!"

"Le pojdi, le pojdi, da ne bo-do vsi tebe čakali," poseže go-stilničar Skobec vmes, ker se ni hotel zamerti Novljanki, ako bi moza kaj ustavljal.

"Meniš, da nimam več denar-ja, ker me podiš iz hiše? Pa poj-diva, saj vidim, da še jesti ne morete doma brez mene! Vse poravnano?"

"Vse."

Sedaj vstane in gre opotekajoč se iz gostilne za ženo.

"Oh, kakšen je," vzdihne Nov-ljanka po tihem in hiti pred mo-žem, saj se ni mogla hliniti več, da bi govorila z njim prijazno, ko jo notri jezi in kolje. Postal ji je zoprn.

Papež Pavel VI. in jezuiti

Papež Pavel VI. je z datumom 15. septembra 1973 poslal jezuit-skemu generalu p. Petru Arru-peju in vsem članom jezuitske-ga reda po svetu ob priliki skli-canja kongregacije (občnega zbora) jezuitskega reda v letu 1974 pismo, ki je zbudilo močno pozornost. Kaj je za zaveso, kar je povzročilo, da je papež napi-sal to in tako pismo? V ZDA je spravil to stvar v javnost znani irski jezuit, Američan p. Dan Lyon s komentanjem v listu Twin Circle (21. dec. 1973). Ker je p. Lyon svetovno znani ko-mentator na radijskih in televi-zijskih oddajah v ZDA ter pisec komentarjev o svetovnih prob-lemih v katoliških revijah in dnevnikih, vzbudijo njegova iz-vajanja posebno zanimanje. V naslednjem se naslanjamo na njegov komentar v omenjenem listu. Dodajamo pa nekaj mejni-kov iz življenja ustanovitelja je-zuitske družbe, ki so posebno bi-stveni za družbo in omenjamo papeževo pismo v slovenskem jezuitskem glasilu v januarski številki letošnjega leta.

Papeževo pismo (od 15. sept. 1973) je bilo oddano p. Arrupe-ju en dan po tistem, ko je gene-ral (Arrupe) izročil papežu o-krožnico, s katero sklicuje gene-ralni zbor jezuitske družbe. V Rimu pravijo, da je pismo tam vplivalo kot bomba. Iz pisma je razvidno, kako je papež vzne-mirjen zaradi zablod nekaterih članov družbe in zaradi govoric v zvezi s sklicanjem generalne-ga zbora.

Za razumevanje strogosti pa-peževega pisma je treba poznati nekatera ozadja v tej zadevi. Med p. Arrupejem in papežem Pavlom so osnovne težave v značaju teh dveh oseb. Papež Pavel je znan zaradi svojega fi-nega značaja. Nikoli ne bi rad žalil. Vedo povedati, da je že pred leti opozoril p. generala, da ga bolijo nekatere reči, ki se do-lgajajo v jezuitski družbi. Toda doslej je to storil v izvrstnem diplomatskem jeziku. Prijazni optimist Arrupe pa ni varen va-tikanskega rimskega sloga. In tako se zdi, da dosedaj ni razu-mel, kaj mu je papež hotel po-vedati. Vedno, kadar je prišel od razgovora s papežem, je s

srečnim obrazom pripovedoval svojim kolegom v kuriji, da sto-ji papež 100-odstotno z njim. Ko je pa papež videl, da imajo nje-gova opozorila malo uspeha, je svojo nejevoljo razodel svojim najožjim sodelavcem, kardinalu Vilottu, ki je vatikanski "zuna-nji minister", in nadškofu Be-nelliju, ki je papeževa desna ro-ka. Toda Arrupe se ni zmenil za opozorilo papeževih sodelavcev.

"Jaz govorim s papežem sam, osebno," je bil njegov odgovor.

Kardinal Villot je že pred e-nim letom poslal jezuitskemu generalu pismo. Pismo je bilo nekako tako kot sedanje pape-ževo in da bi se tudi poslalo vsem jezuitom po svetu. To ima v mislih najbrž sv. oče, ko v se-danjem svojem pismu pravi, da ni prvič sedaj, da izraža svoje nezadovoljstvo nad nekaterimi nekakimi "poskusi" v družbi. Ti poskusi, če bi se ustalili, bi spre-menili prav naravo družbe, pravi papež v pismu. V pismu tudi zahteva, da se to pismo pošlje vsem članom jezuitske družbe na svetu.

Rimski dnevnik Il Popolo je zapisal, da je pismo ostra in da-lekosežna graja jezuitskega ge-nerala. Pristaši p. Arrupeja v družbi skušajo važnost pisma o-slabiti z opazkami, da je pismo "rutinskega" značaja, da ni nič posebnega. Toda pismo je posta-tilo glasen zvon, pravijo patri, ki so težko prenašali popustljivost p. generala v družbi za reformo lahkotnega sloga, ki karakteri-zira Arrupejevo vodstvo. P. Ly-on pravi, da je na jezuitski uni-verzi Gregorijani v Rimu 95 od-stotkov profesorjev z velikim o-dobravanjem pozdravilo pape-ževo pismo.

Gotovo je pismo, kakor piše jezuit Lyon, glas vrhovnega vla-darja Cerkve preko glave seda-njega generala vsem članom je-zuitske družbe in posebno nji-hovim svetovalcem v vrhu druž-be. Province, ki bodo letos vo-lile zastopnike za letošnji gene-ralni zbor družbe, so že sklicane za volitve zastopnikov. Papeže-vo pismo jim glasno kliče, naj volijo resne in pametne sobrate. Papež najbolj ve, kako težki ča-si čakajo Cerkve in kako kritič-ni dnevi so pred nami.

*

Družbo jezuitov je ustanovil španski častnik Ignacij Loyola, rojen v deželi Baskov 1491. V bitki s Francozi je kot rekonva-lescent v bolnici iz dolgega časa začel brati knjige o življenju svetnikov, kar mu je dalo misel: "Jaz naj bi bil vojak, oficir...? To (svetniki) so vojaki in hero-ji, ne pa jaz..." Po okrevanju je 1522 šel v bližnje bajno go-rovje Montserrat v benediktinski samostan k spovedi. Tam je v cerkvi pred kipom čudodelne črne Matere božje z Detetom Jezusom (kip je znana umetni-ska neznana umetnika iz 12. stoletja) odložil vsa častniška znamenja. meč in vojna odliko-vanja, uniformo pa dal prosee-mu beraču. V bližnjem mestecu Manrezi je napravil trideset-dnevne duhovne vaje. Romal je v Sveto deželo, da bi obiskal svete kraje našega Odrašenika. Ko se je vrnil, je postal spet šol-ar. Vpisal se je na univerzo v Alcali in Salamanki. Še več. Le-ta 1528 se je napotil v Pariz in se vpisal na slavni univerzi Sor-boni. Tu je ostal 7 let. Pridobil je še pet akademikov in enega profesorja (sv. Frančišek Ksa-verij) za svoje ideje in z njimi v Parizu ustanovil 1534 Jezuso-vo družbo, jezuite. Papež Pavel III. je dal 1540 formalno cerkve-no dovoljenje kot red z običaj-nimi redovnimi obljubami ubo-štva, čistosti in pokorščine, toda s še dodatno jezuitsko obljubo POSEBNE POKORŠČINE SVE-TEMU OČETU. In to so bile vsa stoletja svetinje jezuitskega re-da, njihove izredne pomoči Cer-kvi in svetemu očetu od Pavla II. do Pavla IX., ki je pa pred nekako desetimi leti moral za-ključiti svetu: "Sedaj so me še jezuiti zapustili..."

*

Slovenska jezuitska provinca s sedežem v Mariboru izdaja že šesto leto mesečni listič "Slo-venski jezuiti". Razmnožujejo ga v uradu župnije Sv. Magda-lena v Mariboru. V letošnji ja-nuarski številki prinaša pod na-slovom "Resna prihodnost na ge-neralno kongregacijo" tudi pi-smo Pavla VI. Dobršen del pi-sma dobesedno navaja, npr. tudi stavek "Jezusova družba... naj se dobro zaveda, kako potrebno je, da svoj način življenja pre-išče, ga stalno vzporeja z evan-gelijem." "Tem tako važnim na-čelom bi s posebnim poudarkom dodali še enega. Gre za zvestobo do Svete stolice sholastikov... je tudi dijakov in študentov na mnogih šolah in univerzah..." Del pisma, ki omenja pogub-ne pojave, je urednik podal s svojimi besedami:

Sv. oče ni pozabil očetovsko opozoriti na duhovne in disci-plinske tokove, ki so se pojavili pri nekaterih članih Jezusove družbe kakor tudi vesoljne Cer-kve in bi bili pogubni, če jih ne bi zaustavili. Zato izraža odloč-no voljo, naj Družba svoje živ-ljenje in svoj apostolat tako pri-lagaja potrebam časa, da bo po svojem bistvu ostala apostolska in duhovniški red, katerega z rimskim papežem posebej pove-zuje ljubezen in služenje.

Zaključne papeževe besede v pismu: "Iz tega pisma boste spo-znali, koliko od vas pričakuje-mo. Dobro vemo, kaj Družba po-meni, kakšne naloge mora izpol-niti, kakšno zaupanje ji je izka-zano in kaj vse omenjeno pome-ni za Družbo in Cerkve. Ko smo povedali, kar nam je na srcu, podeljujemo tebi (p. generalu) in vsej Družbi apostolski blago-slov kot poročstvo za nebesko pomoč." — Vatikan, 15. septem-bra 1973. Pavel VI.

Urednikova opomba zaključuje: P. general upa, da bo pripra-va na kongregacijo (zborovanje) zdramila vsakega posameznega jezuita.

*

Naj zaključimo s papeževim pretesljivim apelom na rimsko škofijo, ki je pa apel na vse škofo, duhovnike in redovnike celega sveta (ob otvoritvi sve-tega leta):

"Kje je naše mesto? Mi, ki ve-rujemo in smo katoliški kristja-ni, kje stojimo? Kje je naše me-sto, ko iščemo tla v odnosih do Boga?"

Kdo vam pa govori to? — U-bog človek, kup revščine. Tre-sem se, bratje in sinovi, ko da-nes golčim, ker vem, da govo-rim nekaj kar je visoko nad me-noj, stvari, ki jih kar ne morem dovolj izpričati, ki jih nisem do-volj obrazložil, stvari, ki resnič-no zaslužijo, da bi jih oznanil s preroškim glasom, s pesniško in udarno veličino opisal in izrazil njih resničnost. Glejte, govorim vam kar tako preprosto. Nimam nič napisanega pred seboj, da bi bral, kakor to navadno naredim zato, da so moji nagovori kar mogoče jasni in kratki. Danes ne tako, danes berem iz svojega srca... in pri tem čutim svojo revščino, te žeče neravnovesje med oznanilom, ki ga razlagam, in mojo sposobnostjo, ga razlo-žiti in ga doživeti.

Toda istočasno pa tudi ne mo-rem tajiti in ne zamolčati, da imam za to izjavo naročili: ne govorim sam od sebe, to niso sa-mo kake orginalne moje osebne misli, ki jih je kak modrec mo-derno izoblikoval. Jaz vam ozna-njam Kristusovo besedo. Naroči-lo imam od Kristusa, jaz sem naslednik sv. Petra. Sprejmite me! Ne odklanjajte me. Sprej-mite me za takega, kar sem. Jaz sem namreč Kristusov namest-nik. Če govorim, govorim v nje-govem imenu. Zato vas prosim, imejte spoštovanje ne toliko do mene, ampak do tega, kar vam oznanjam. Potrudite se, da bo-ste razumeli, kaj pomeni ta cer-kvena oblast in kaj je od Boga ustanovljena Cerkve. Njeno po-slanstvo je to, da s polno oblast-jjo in s polno zanesljivostjo ozna-nja Gospodovo besedo.

Prišel je trenutek, ko sem pri-siljen, da moram brez vsakega pridržka zahtevati vašo popolno pokorščino in poslušnost."

Jožef Godina

—o—

Nove cene za polete

WASHINGTON, D.C. — The Civil Aeronautics Board je od-redil popolno spremembo cen za potniška letala. Po njegovih do-ganjih so sedanje cene v ško-do onih, ki letijo na daleč in v škodo rednih potnikov na korist potnikov prvega razreda.

Celoten sistem novih cen mo-ra biti prijavljen do 16. julija 1974. Cene bodo na splošno viš-je, ker so letalske družbe v do-mačem prometu zaprosile za njihovo povečanje za 4-6%.

—o—

Woodcock za omejitve uvoza avtomobilov

WASHINGTON, D.C. — Pred-sednik Unije avtomobilskega de-lavstva Leonard Woodcock je v senatnem finančnem odboru predložil začasno uvedbo kvot za uvoz tujih avtomobilov v ZDA, ker da sicer grozi ameri-ški avtomobilski industriji pol-lom.

"Za avtomobilsko delavstvo posebej je kriza energije po-vzročila položaj, ki težjega ni bilo od velike depresije," je de-jal Woodcock.

MALI OGLASI

Naprodaj
Hišice po 4-družinske, za la-stovke. Kličite 481-0290. (59)

Sobe se odda
dve spalnici sobe opremljene se odda poštem fantom, priprav-no tudi za upokoje. Čisto in mirno. Dober dom za vsakega. v Collinwoodu. Kličite 531-5848 (59)

V najem
stanovanje pet sob na Lake Shore in E. 142 St. Podnevi kli-čite 486-9966 Zvečer 692-1777. (59)

V najem
Opremljeno stanovanje se od-da, 2 sobi in kuhinja na 18340 Marcella Rd. — 481-3768 (59)

KUPUJTE
VELIKONOČNA ZIVILA, OB-LAČILA IN OBUVE PRI
NAŠIH SLOVENSKIH
TRGOVCIH.

Svoji k svojim!

MALI OGLASI

Naprodaj
Enodružinska hiša, 4 sobe in kopalnica na 14114 Darwin Ave. Lep lot pri Shoreway, druga hiša pri E. 140 St. Proda se po zmerni ceni, da se uredi zapu-ščina. Kličite Mr. Alden na 481-5956 za sestanek. (63)

Barvar
Želi delo, zunaj ali znotraj. Zmerna cena. Kličite vsak čas 431-1066 —(58)

V najem
Oddamo 3 sobe prodaj na 1236 E. 61 St. Vprašajte na 1115 Nor-wood Rd. (59)

Apartment for rent
2 bedroom apt. in Euclid, all utilities, air conditioning, no pets. Available April 15th. Call 261-0109 (60)

Apartment v najem
Stanovanje v Euclidu, 2 spalni sobi, javne naprave, zračna na-prava, nič živali. Na razpolago 15. aprila. Kličite 261-0109. (60)

Help Wanted Male & Female

CUSTODIAL COUPLE
Middle age, English speaking. To take care and manage hall. Live on premises, rent and utilities free. Salary plus com-mission — Call 382-9388. (59)

CLEANING PEOPLE NEEDED
Part time evenings, union rates and benefits. Experience desir-able but not necessary. Own transportation important. Call Metro Service Contractors 392-8844 for further information (59)

Help wanted — female

HOUSEKEEPER
General duties. Will exchange free rent in separate home on the same property for 3 days housework each week. Couple preferred. No salary. Must speak some English. Call 842-5500 (59)

Help Wanted Female
Kitchen help, pantry girls, dish-washers wanted. Five days a week. Days only. Monday thru Friday. No holidays. See the chef George. (59)

MID-DAY CLUB
21st floor Union Commerce bld. E. 9th & Euclid Ave. (59)

Dobijo delo
Natakar in ženska za pomoč v kuhinji. Je lahko upokojen. V Euclid, Ohio. Kličite 531-9782. (x)

GENERAL FACTORY
Several personnel needed for pack-aging and inspection. Apply in per-son to Bert Marquard between 9 a.m. and 12 noon.

PETERSON NUT CO.
917 Carnegie

Male Help Wanted
JANITOR WANTED
Janitor needed at St. Mary's Church. Anyone interested call 761-7740. Living quarters avail-able. (x)

GENERAL FACTORY
Responsible person for important position. Opportunity for advance-ment. Apply in person to Bert Marquard bet. 9 am. and 12 noon. PETERSON NUT CO. 917 Carnegie

Power Brake Operator
to work on sheet metal fabrica-tions and electrical cabinets. Steady work. Company paid benefits. Interviewing hours from 8 AM to 11 AM. FORMWELD PRODUCTS CO. 1530 Coit Ave. Go south on E. 152 to end of street (62)

V BLAG SPOMIN

NA PETO OBLETNICO
TRAGIČNE SMRTI

Herte Majhenich

ki je umrla 28. marca 1969

kot žrtve avtomobilske nesreče —

Odšla si —

ali Tvoj duh živi med nami

danes — jutri — vedno.

Tvoji žalujoči:

ERNEST — ROSINA
sin ERNIE z ženo NANCY in otroci:
STEVE in CHERLYN
sinovi: MARTIN — CYRIL — WILI
REV. P. PELAGIJ — svak
TONI SUTA z ženo — bratranec
v EVROPI žalujejo
Mati — Sestra — Bratje

Milwaukee, Wis. 28. marca 1974

Jos. Jurčič:

SOSEDOV SIN

XI.

Pred pustom, ob času splošnih ženitovanj, jeli so se zopet bolj pogosto snubiti shajati v Smrekarjevo hišo. Povpraševal je zopet Pogreznikov Peter, oglašil se je županov sin iz bližnje fare in več drugih bogatih kmet-skih sinov se je prišlo ponujat za zeta.

A najimenitnejši je bil in največ govorce je napravil mlad, bogat usnjar, ki se je bil naselil v veliki hiši pri cesti. Nosi se je po mestno, opravljen je bil po gosposki, govoril je več jezikov, bil je lep, sladkih besedij, krotak, pohleven in priazen, da ga je vse hvalilo. Govoril je posebno rad z materjo Smrekarico ter se jej takoj tako prikupil, da bi bila naravnost dala hčer. Zanj je bilo že zanimljivo in častno, da bi njena hči dobila moža, ki je bil bogat in učen, gosposk in zveden po svetu.

"Naša Franica se mora zdaj precej močiti dokler je mlada. Kadar bo že bolj v letih, ne bo več tako," reče mati Smrekarica možu Antonu, ko sta bila nekaj šivala, on pa s pipo v ustih gori in doli hodil.

"Nu, naj se, jaz ne branim," odgovori Anton.

"Dobiti mora moža, ki jo bo rad imel in ki naju ne bo zaničeval na starost — katerega, ki ima dobro naturo."

"Saj babe imate nos tudi dober, le izberite ga," reče Anton.

"Pogreznikov sin je preskrop, pretrd. Taki niso pridni."

"Ne? Zapravljivi so pridni in mekuži, kaj li?"

"Vrhniščakov sin bi k hiši prinesel denar, ki pravijo, da ni ves po pravici dobljen; potlej bi ne bilo božjega imena pri hiši," šteje mati dalje.

"Ljudje vsacega obrekajo, kdor kaj ima."

"Jeličev ni delaven; nič ga ne hvalijo ljudje."

"Nu, kateri bi pa bil tebi po glavi, kateri?" vpraša Anton ter stopi pred njo.

"Tak, ki bo naju na starost v čislil imel."

"In kateri je tak?"

"Ta usnjar Lovrenič," odgovori ženica.

Anton se zasmeje in gre zopet dvakrat gori in doli.

"Tedad ta ti godi?" vpraša.

"Dober človek je, mehkega srca in zna s človekom izpregovoriti," reče mati.

"Kaj pa dekle? kaj pravi? Ali je tudi njej v srce sedel, kakor tebi?"

"Ničesa ne reče, pa mislim, da bi ga vzela."

"Jaz mislim, da je pametnejša od tebe in da ga neče" — odgovori mož. — "Le poslušaj me, stara, jaz tudi ne staviš nanj toliko, kolikor ti. Denar je lepa reč, ali denar je od denes do jutri. Kupčija je dobra, ali ne sreča se lahko pripeti. Le kdor zna delati, kdor zna vsako stvar v roku prijeti, ta je trden na svetu. Saj veš, da bi jaz rad zeta vzel sem na dom, rajši nego dekleta drugam dajal..."

"Saj nam na izbiri stavi, ali jo k sebi vzame, ali se pa k nam priženi, kar češ."

"Na mojem domu je treba kmeta. Tacega jaz nečem, da bi v gosposki suknji okoli hiše hlačal, pa da bi ga ljudje vikali, in bi še jaz ne mogel govoriti z njim, kakor z vsakim človekom. Pojdite mi v kraj z gospostvom! Moj oče je bil kmet in zet moj bo kmet; kdor poleg česa družega prinese najprej trdno delavno roko, kdor se bode v ponedeljek drugače oblačil nego v nedeljo, tak pride

pod mojo streho, pa je amen besedij!"

"Smrekarja je kmetstvo postavilo, kaj ne? Iz zemlje si stotine in stotine denarja izrili!" reče žena zabavljivo.

"Baba, ti govoriš, kakor veš. Kmetstvo ne redi, ali pošteno živi; drži se ga, kdor ga imaš. Iz dežja je dobro, če ima človek kam pod streho pribežati. Pri trgovini človek kolne, pri kmetstvu pa moli. Smrekar je znal kleti in moliti, in zato se je podstavil, baba!"

"Tako rajši vzameš tacega, ki ti bo na starost v zobe gledal?" "Jaz svojega zeta ne bom nikoli ničesa prosil, če Bog da. Povedal sem ti, da ga nečem, ki bi v petek sukno nosil in bi ga starci vikali. Molči!"

Ni se dalo več govoriti o tem ženinu. Vsi drugi niso bili materi po volji, hči se ni hotela oglašiti za nobenega, katerega bi oče bil rad imel; predpust je minil. Ljudje, ki so pričakovali ženitovanja pri Smrekarji, zmutili so se tudi zimo. Snubaci so bili ali razžaljeni ali žalostni, in vse je ostalo, kakor je bilo.

XII.

Sneg je skopnel, pomlad je prišla, pšenica po polji je zelela, rastla, v kiasje se vretenila ter naposled orumenjela, bila požeta in omlačena.

Smrekarjev Anton je imel v vrečah dva visoko nadeta voza pred vežo. Namenjen je iti v mesto na trg.

"Janez je bolan, ne bo mogel iti s teboj; koga družega dovedi," reče mati Smrekarica, gledaje, kako mož na vozu po vrečah hooč tu in tam kaj popravlja in prelaga.

"Vrag se take hlapce!" — zahudi se Anton — "kadar ga je treba, pa je kilav. Koga čem dobiti? Povedi mi človeka, da bi mu bilo upati."

"Glej, tam-le gre Brašnarjev Stefan. Vprašaj ga, morebiti on utegne z ednim vozom iti, z ednim pojdes pa sam."

"Ta bi bil dober. — Stefan, stopi malo sem, stopi!" Stefan se približa. Smrekarjev Anton izvleče mehuro tobaka iz žepa ter mu ga ponudi z voza: "Na, natlači!"

Stefanu se malo čudno zdi, da je Smrekar denes tako priazen in mu tobaka ponuja.

"Pojdete še nocoj?" vpraša Smrekarja, ko pipo zažge.

"Do polu poti bi še nocoj rad sel, pa hlapec mi je zbolel. Kaj boš pa ti, kaj kmetoval?"

"Nimam ničesa posebnega. Postoril sem uže, kar je bilo veicega."

"Utegneš dva dni z domu iti?"

"Da bi z Vami šel namesto hlapca? Zakaj ne, rad, če hočete," odgovori Stefan.

"Prav je. Vsacega nečem s seboj jemati, tebe pa rad vzamem. Stradal ne boš po poti niti žeje trpel, kadar boš vozil z menoj; za drugo uže narediva, da bo prav."

"Čez koliko časa se bo treba odpraviti?"

"V mraku zapreževa. Le pojdi zdaj domov in preskrbi, kar imaš; ter potem k meni pridi, da kaj ugrizka dobiva, pa da grlo splakneva, predno poženeva," reče Anton.

Ko je solnce zašlo, bili so v oba voza po trije in trije konji napreženi. Smrekar zamaje z dolzim bičem, konji se upro in kolese se začno premikati po tiru. Mati Smrekarica, ki je s praga za vozema gledala, reče, da Stefanu, ki je s poslednjim vozom šel, bič in vajeti prav lepo pristujejo, in da bi bil čeden voznik na vsaki veliki cesti.

Since 1914 ...

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH
AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Participating in the Catholic Communications Foundation.

Družba

sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kochevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Joseph L. Drasler
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Matthew Kochevar
Third Trustee	Anthony Tomazin
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Nancy Owen
Spiritual Director	Rev. Aloysius Madic, O.F.M.
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.

HOLY FAMILY SOCIETY OF THE U.S.A., D.S.D. Minutes Of The Semi-Annual Supreme Board Meeting - January 26, 1974

(Continuation)

President Joseph J. Konrad at this time petitioned the Supreme Board for a 5% increase in salary for our General Manager and for our Business Manager. A motion by Ronald Zefran to grant the increase and seconded by Anton J. Smrekar. Motion carried.

President, Joseph J. Konrad, called on the secretary, Robert M. Kochevar, for his report.

Mr. President and Members of the Supreme Board:

May I welcome everyone here to our Semi-Annual Board Meeting.

As you have heard in our Treasurer's Report, the Holy Family Society has enjoyed another year of progress during 1973.

One indication of this progress has been the growth in the Society's assets. It took the Society from 1914 to 1967 or some 53 years to reach its first million dollar in assets. The second million dollars in assets was attained in just five years, and that was as of December 31, 1972. Now, just one year later, our assets are two and one-half million dollars.

I would briefly like to give you a few statistics about the Society as to what occurred last year. While there was a small decrease in our Accident and Health Department in 1973, the Society made some very important gains in our Life Insurance Division.

For example, during the year 1972, the Society collected \$337,218.76 in Life Premium where in 1973, we received \$422,014.66 in Life Insurance Premium or an increase of nearly \$85,000.00 in Life Premium. At the end of 1972, the So-

ciet had a total of \$11,926,623.00 of Life Insurance in force while as of December 31, 1973, we had a total of \$12,960,965.00 of Life Insurance in force which is an increase of a little over ONE MILLION DOLLARS of insurance last year. With this increase, we had a corresponding increase in the number of lives insured with the Society from 3,732 in 1972 to 4,529 at the end of 1973 or an increase of nearly 800 members in our Life Insurance Department.

On the sad side, the Society lost 39 members by death during 1973, and of this 39 — 15 were our "old block" or old time members.

This continued growth in our Life Department is due in most part to our field representatives but good representatives are getting harder and harder to find. This is why I feel that we should make a concentrated effort this year to have our present membership become a little more enthused about the Holy Family Society and try to enroll new members into the Society themselves. Just think of the growth we would have during 1974 if each member got just one new member to join us.

Another happy development during 1973 has been the increased activity taking place in some of our lodges. Such activities as communion breakfasts, golf outings and camera clinics are so very important in showing both our present and future members what it means to be a member of a fraternal. We hope to see more and even better events in the coming year. I know we all want to thank those lodge officers and mem-

bers who worked so hard to put on these functions during the past year.

As for the Home Office activity in this area, 1973 saw the Society become a sponsor of the St. Clare House of Prayer in Kankakee, Illinois, which is operated by the Sisters of St. Francis. This was an important step because we should never forget that we are a Catholic Fraternal Society and we should all work to strengthen this common bond of our faith. We look forward to working with the Sisters in the years to come so we might enrich the spiritual lives of our members.

One final announcement is that on January 8, 1974, the Society became licensed in the State of Iowa which is a nice way to begin the new year and which now brings to nine, the number of States where we can operate.

This year of 1974 will see the Holy Family Society celebrate the 60th ANNIVERSARY of its founding and rather than say that we are 60 years old, I think it's more accurate to say that we're 60 years young and I'm sure that the Society will enjoy continued growth and prosperity in the future.

This concludes my report. I thank you.

ROBERT M. KOCHVAR,
Secretary

A motion to accept the Secretary's report was made by Ronald Zefran, and seconded by Joseph Sinkovec. Motion carried.

President Joseph J. Konrad now called on the First Vice-President for his report.

Mr. President and Members of the Supreme Board:

We have all seen a remarkable growth in the last two years. We show a wonderful picture and we are moving ahead and working hard to promote the Society. My compliments to the Officers for the great job and efforts shown in order to make the Society what it is today. I thank you.

RONALD ZEFRA,
First Vice-President

A motion to accept our First Vice-President's report was made by John Kovas and seconded by Matthew Kochevar. Motion carried.

The President, Joseph J. Konrad, now called on the Second Vice-President, Anna Jerisha, for her report.

Mr. President and Members of the Board:

It is a pleasure for me to hear all of you tell all the good things that our Society has done. I thank all of you for all the good work and St. Cecilia's Lodge No. 13 wants to thank you for all the help you have given them in the past year. I thank you.

ANNA JERISHA,
Second Vice-President

Robert M. Kochevar made a motion to accept the Second Vice-President's report. Ronald Zefran seconded the motion. Motion carried.

Our First Judicial Member, Mary Riola, was called to give her report.

Mr. President and Members of the Board:

As a Member of the Judicial Board, the report Mr. Smrekar read shows how we have progressed for 1973. This shows how hard Mr. Konrad and everyone under him has worked throughout the year. We hope that 1974 will bring us as much financial success as 1973. I thank you.

MARY RIOLA,
First Judicial

Ronald Zefran made a motion to accept the report of the First Judicial Member, Mary Riola. Mr. Joseph Sinkovec seconded the motion. Motion carried.

President Joseph J. Konrad now called on our Second Judicial Member, John Kovacs, for his report.

Mr. President and Members of the Supreme Board:

It was a pleasure to hear our Treasurer's Report. It shows that everyone is doing a great job. Let's hope 1974 will double.

JOHN KOVAS,
Second Judicial

A motion to accept the Second Judicial Member's report was made by Anthony Tomazin and seconded by Robert M. Kochevar. Motion carried.

The President, Joseph J. Konrad, now called on our Third Judicial Member, Frank Toplak, for his report.

Mr. President and Members of the Supreme Board:

I would just like to add my praise to everyone on the Supreme Board for a job well done. I thank you.

FRANK TOPLAK,
Third Judicial

A motion to accept the report given by our Third Judicial Member was made by Joseph Sinkovec and seconded by John Kovas. Motion carried.

At this time our President called upon our Special Guest, Jean Konrad, for a few words.

Mr. President and Members of the Supreme Board:

I would just like to tell the Members of the Board what a pleasure it was working on the Society's books this year.

Mr. Ronald Zefran made a motion to accept Mrs. Konrad's report. Anna Jerisha seconded the motion. Motion carried.

At this point the Meeting was turned over to our First Vice-President, Ronald Zefran, who called on our President, Joseph J. Konrad, for his report.

Members of the Supreme Board and Honorable Members of the Judicial Board:

Welcome to this our first Board Meeting for 1974.

Through the combined efforts of everyone in the Society, a great deal of careful planning, dedicated service to our membership, sound investments and WORK, WORK, and more WORK, our Society enjoyed another year of good solid growth in 1973.

Most of us are pleased to see 1973 pass into history. It was more than a year of shocks. It was a year of perpetual trauma. The year began with a monetary crisis. This was followed by rapidly rising interest rates and skyrocketing food prices.

Then came Watergate disclosures, new price freeze and a reimposition of price controls that led to further economic problems. The Vice-President was forced out of office. This train of events was capped by a new Middle East war and the oil embargo. Suddenly, the industrialized world was plunged into confusion unmatched since the early days of world war II with the oil shortage threatening a World-Wide Recession or Depression.

The Society like everyone else is affected by the business slowdown and therefore in 1974, our rate of growth is unknown with the continued clouds of uncertainty hanging over everyone's head.

If the economy shows improvement in 1974, our Society will have a year of moderate but sound growth.

In order to help our Society to move forward in 1974, the following measures have been inaugurated:

1. A constant concentration of extreme effort to keep our Life Insurance Department moving at its present momentum.

2. We are presently developing a new Health and Accident Policy that should have a great deal of appeal to all Catholic individuals of all ages.

3. A supreme effort in investing the Society's assets into the soundest investments possible with the greatest yield obtainable.

4. A review of all of our Society's expenditures, and what-

ever possible to cut expenses to the bone.

In conclusion, I am sure that we are all proud of our Society. With God's help, we will continue to function in the true fraternal, Christian Spirit for our members.

I thank you for your continued confidence in me, and pledge my continued efforts to operate a sound, aggressive Society in your behalf. This is my report to you. I thank you.

JOSEPH J. KONRAD,
President

A motion to accept the President's Report was made by Anthony Tomazin and seconded by Joseph Sinkovec. Motion carried.

Before our First Vice-President, Ronald Zefran, returned the Meeting to our President, he mentioned how proud he is to be associated with our President, Joseph J. Konrad, who is such an outstanding promoter of the Fraternal Society.

There being no further business to transact, a motion was made by Joseph Sinkovec and seconded by John Kovas that the Meeting be adjourned.

The Meeting closed with prayer for all Members of the Holy Family Society. Meeting adjourned at 1:15 p.m.

POVRATEK K STARI MODI — Trdijo, da se ženska moda vrača k oni v letih po prvi svetovni vojni, kot jo kaže film "The Great Gatsby", v katerem nastopa Mia Farrow (na sliki).

V blag spomin

OB DESETI OBLETNICI SMRTI LJUBLJENEGA SPROGA ATA IN STAREGA ATA

Alojzij Kosem

ki je zatisnil svoje oči 27. marca 1964

Let deset je že minulo odkar Ti srce več ne bije, črna zemlja truplo krije, luč nebeška duši sije.

Prosi tam za nas Boga, da še nas k Tebi pripelja, ko zemljo bomo zapustili, za vedno bomo se združili.

Zalujoci: FRANIŠKA - soproga MARJAN IN FRANC - sinova ZOFIJA - MARIJA por. Celestina URSULA por. Stepec - hčere Miro in Ciril - zeta, Mira - snaha Vnučki in vnučkinje ter ostalo sorodstvo

Cleveland, O. 28. marca 1974.